

N°. 40.

Sestdeenâ, 2. (14.) Oktober

1871.

Malſa par gabbu 1 rubl.

Rahditajs.

Eelſchemmes ſinaas. No Rihgas: kohlera-fehriga beigufehs, kibbele pee tilla. No Berrowas: pah^r lohpu mehri. No Belgawas: pah^r nabb. Kohpſchanu un bilſchantſi us Schauteem. No Dohbeles aprinla: pah^r nelatmi un dſeedaſch. -ſw. No Leepajas puffes: pah^r ſchu gadda plauſchanu un z. ſinaas. No Pehterburgas: pah^r naudas laſſchanu. No Helſinforſes: jauna baſniza turrenes Ratweeſcheem. No Liſſifes: Keisera reiſofchana.

Ahrſemmes ſinaas No Wahſemmes: wezzlattoku un proteſtantu ſapulzes, — Watreeſchi dabbu larra-malſu. No Franzijas: Franſchi ſawu larra-wihru gobhu wehl neglabbf. No Londones: lehnineene weſſelofahs. No Madrides: lehninaſch pah^rreiſojis mahja, — pah^r kapſehtahm preeſch zittu tizzibu laudihm. No Spanijas: jauni miniſteri. No Aſijas: daſchadas ſinaas. Jaunatahs ſinaas.

Pahr ſtohu buhſchanu Widſemmê. Kas irr pateſtba? Nu, ka tad lai winnu fauz? Smeellu ſtaſſinaſch. Wezza Mikkela atwaddiſchanahs tai 29. Septemberi. Labbidas un zittu prezzu tirgus.

Peeliffumâ. Grehtu dubios. Wollenſteines awoti. Sohbugalla nebbelas peedſhwojumi. Smeellu ſtaſſinaſch. Iſfluddinaſchanas.

Eelſchemmes ſinaas.

No Rihgas. Kohlera-fehriga, flawehts Deews! pee mums beigufehs un tad nu wehl Lehrpatâ woi kahdâ zittâ Widſemmes pilſſehta lihds ſchim kahdi eefirgufſchi, tad tomehr warr zerreht, ka ir tur drihs beigſees. Selgawâ ta jau aprati noſtahjuſehs.

— Paſtahwiga tilla taiſitajeem gaddijees nedohmahts kawellis. Treſcho ſtabbu eclaiſchoht — nepilnas 100 affis no ſchahs puffes kraſta, usgabjuſchi wezzu hulwerki, kas deesgan publes darrifchoht, kamehr to dabbuhs is zetta. Tad nu daugawa ar laitu lihds 600 pehdas plattala irr palikufe.

No Belgawas. Latweeſchu awiſes N° 39 laſſam ſchahdu ſinau: Schejenes 4 mahzitaji no pilſſehtas Luttera draudſehm, ruhpedamees par to leetu, kâ warretu tam laiſigam un garrigam truhlumam ſawâs draudſes ihſtu palihdſibu ſneegt, irr us ſcho ſwehtigu darbu ſabeedrojuſchees un kahrtigu nabbagu

apgabdaschanu nogrumtejuſchi. Pilſſehta irr eedalita 27 aprinkos un katris ſtahw appaſſch weena nabbagu tehwa; ſchim jaſinn katra nabbaga waijadſibas, jaſanemm no ſawa aprinka wiffas dahwanas un ja-isdalla atkal pehz wirſneeziſas noſpreeſchanas. Taps gabdahts par dſihwes uſturru, par darbu, par mahzibu, behrnu audſeſchanu, grahamatahm un bibliotekahm. Lai Deews atwerri tahs ſpehjneeku firdis us wiffadu labprahhibu un palihdſibu un lai ſwehti ſcho darbu! —

No Belgawas lihds Schauteem, kâ Wahzu awiſes fluddina', eeriktejuſchi dileſchantſes fuhrmannus, kas zeffineekus, kas par eisenbahni no Leepajas grihbehs braukt, warrehs lihds Schauteem par dſeſes zekku un no tur ar paſta fuhrmanni tahs 12 juhdses eelſch 9 ſtundahm par 2 rubl. f. par zilweku lihds Selgawu aiſbraukt. Tad no Leepajas warrehs 17 ſtundes laika par biſchliht wairaf kâ 4 rubl. weegli un ahtri nobraukt. No Preekules muifſchas, kas 5 juhdses no Leepajas atſtattu, tur arri kohſch bahnuſis, warrehs ta gabbala laudis 16 ſtundu laika par kahdeem 4 rubteem lihds Selgawai un ir tai paſchâ deenâ, nakti peenemdam, wehl lihds Rihgu nobraukt. Brangi ween!

G. F. S.

No Dohbeles aprinka Latw. awiſes atrohdam tahdu ſinau, ka 24tâ April tur kahdâs mahjâs notikufe leela nelaima. Saimneeki tirgû aiſbraukdami mahju usraudſiſchanu atwehlejuſchi kahdai zittur dſihwodamai ſeewai, tapehz, ka zitti mahju laudis arr taiſtjuſchees us tirgu eet. Seewa, kas paſaimneezi atſtahta, aiſmiruſe klehts durris atſleghu un kahds 17 gaddus wezs ſehns eegahjis klehti, at-

raddis flinti apzirknē eebahstu un dohmadams, ka ta tuffcha, schauj us behrnu pulzinu, kas flehts-preekschā spehlejahs. Pirmureis flinte nesprahgt, welf gaili ohtreis un schauj tā, ka schahweens kahdam schenam garr galwu eedams tam maitus apswillina, bet weenai desmit gaddus wezzai meitinai eet zaur galwu un to us weetas nogallina.

Tai paschā awisē lassam tabs preezigas sianas, ka Bahrbelē 30tā August un Jaunpille 7tā September dseedaschanas-swehtti noturreti.

No Leepajas puffes, tai 24. Septemberi. Tai nu gan wehl schur un tur reds kahdu meeschu jeb ausu tuppesti laukā, tad taf warram teift, ka lauka darbi beigti un tihrumi jau nokohpti; zitta labbiba neween jau flehti, bet arri jau fenn pilsehtā pahrdohtha. Kad nu gribbefti, lassitajs, sannaht, kahds mums bijis tas schi gadda plaujums, tad warreschu isfti atteitt: Netif labs, kā eefahkohht rahdijahs; bet jau ar meeru warr buht un Deewam gohdu doht! — Rudsi, puhri un meeschi tā discheni auguschu zaur zaurim rehfinohht; bet sirni, ausas un linni, nu to tur to runnaht, — tee irr par daschu gaddu jo flaweni; wis wairahf tee linni — wiffur brangi auguschu, ir fehklas effohht labbas. Gsmu dsirdejis no semtohpjeem teizam, ka dascham sirnu steebram effohht 14—16 pahstes, kas naw wis mas; bet atkal weena indewe! — nedabbuja wiffur labbi eenahft, usnahza lectainas, aufstas deenas un stipras naktis-salnas; jo 6. Septemberi jau pee mums sneegs krita un tais naktis 13tā un 14tā, 20 un 21. Septemberi gruweschi bija us zeffeem, kas arri ap scho laifu ap Wikketeem wehl nebija redsehts, un tihrs leddus us uhdeni spihdeja un sahli balta sahrma wehl faulei uslezsoht turreja — applahtu. Kartuppeki tad wehl nebija daudseem nonemti un kad tohs nemmoht arra, wehl semme bija pulkstens 9nds rihtā safallusi. Seemas sehja irr it kofschu eesehlusi. Dahrsu kohfu augti kohti masums un tee paschi mast no auguma. Gsmu redsejis patz ar sawu azzi, ka us Disch-Dahmas tirgu, tai 15. Septemberi, us semnehm, par weenu bumbeeri schihdene kapeitu gabbalā praffija. Kas to bij dsirdejis us semnehm, bet kā ne buhs dahrgas, ka kohti masums to! Leepajas pilsehtā, pee juhrmallas, fur lihds schim til smilkschu kahpas bija redsamas, tur taggad jau smuks dahrs (parfs) ar krussteem schlehrsteem platteem zeffeem, fur par wiffam bahdeschanas weeft warr iszeeratees, eetaifhts. Dahrsam widdū irr ap-paksch dihtitis, fur gulbji peldehs, un dihtim prettim us kalninu tappa pehrn muhsu augstam Keiseram un Keiserenei un Krohna mantineekam, un wianna augstam laulatom draugam par peeminnu ar leelu stahiti 4 leepas stahditas. Kohkeem irr ap-kahrt kofsch, no dselses leets, schohgs aplikts. Zuli mehnesi arri grunts afmeni likkuschu dahrsa mallā preeksch taifama leela weesu-namma bahdineekeem, kas makfahkohht lihds 38-tuhfti rublus. Leels bah-

deschanas nams ar dauds kambareem, fur silbitā uhdeni eefsch wannahm warr masgatees, jau juhrmallā fenn gattaws. Tā tad ar katru deenu Leepaja leelaka un kohschaka paleef un zerram, ka zaur jaunu dselses zellu wehl wairaf ta atsels un plauks, un bahdineeku flauks arri ar katru gaddu augs leelumā. — Juli mehnesi steiermans kahds Leepajas ohstā no fugga kridams noslibzis. — 6. Augustā atkal 22 gaddus wezs Leepajas gimnasijas mahzeflis, no Latweeschu kahrtas, juhrā peldedams noslibhta. Netruhjis dauds, tad arri ohtris jaunekliz, kas slihtstoschu gribbejis glahbt, arri buhtu bijis pagallam. Wehl paschu laifu to isglahbuschi zitti. Tē ta waina, ka par dsiftu uhdeni eegahjuschi un nebijuschu labbi peldetaji. — Tapat arri 27tā Augustā atkal jauna dahma, no Pofhtu muischneeku ziltz, arri juhrā peldedama noslibkusi; bet to lihki tuhlist uhdeni atraduschu; bet ta jaunelka lihki, kas 6tā Augustā slihta, til pehz 6 deenahm, 2 werstes no masgashanas weetas, atraduschu un ar leelu stahiti sfoblas fungi un nelaita sfoblas draugi us kappeem to pawaddijuschu.

— Tai 30. Augustā noswinneja Leepajas gimnasijas sfoblas fungs F. Harmjen sawas sudraba amata kahsas, pehz 25 ammata gaddeem un atstahja no Leepajas. Tai 9. Septemberi atbrauzis par dselses zellu Lehrpatas sfoblu aprinka furators, leelstungs un stahtrahts v. Gervais — leelas un masas Leepajas pilsehta sfoblas pahrluhkohht. No turrenes brauzis us Wisputti un Kuldigu. G. F. S.

No Werrowas. Lehrpatas aprinki Neuhausen (Zgg. Wasjelina) muischā Ukraines wehrschu gannektim ustrittis lohpu-mehris. Schois pulks, 40 wehrschu, kas Pehterburgā pirkti, dsifti wiffu zellu kahjahm, tā, ka jau zellā 2 wehrschu nosprahguschu. Kad lohpu dakteri to flimmibu ismellejuschi par mehri affinna, tad tillā tee atlikkuschu 32 wehrschu, no turreeem zitti jau bij eesirguschu, us Werrowas bruggu teefas pawehleschannu nosifti un aprakti.

No Pehterburgas. Nahkoschā 1872trā gaddā buhschohht metallā naudū kalt, prohti: 1) jelta naudū: puzsimperialus par 19½ millionem rublu un 300,000 dufatus par 900,000 rubteem; 2) sudraba naudū 700,000 rubtus un sudraba sibtu naudū pehz ta 27tā Mai 1868 wissaugstaki apstiprinata walsts padohmneeku spreeduma, par 6 millionem rubtu. Preeksch sehahs siblas naudas kalschanas wajjagohht 3285 puddu, 35 mahzinas un 90 solotnikus sudraba, kas wehrte 3 milioni rubtu.

No Helmsforses, Pinnu-semme. Tai 16tā swehtdeenā pehz waffaras swehtku atswehtes f. g. mums schejenes Latweescheem notikka leeli preefi, jo tad eeswehtijam to kasarmē eetaifitu jaunu basnizu. Scho flaukti eetaifitu jaunu basnizu apfwiezinajahm ar to dseefmu: „Nahz, augstais Deew, af nahz ic.“ Tad nahza zeen. mahzitajs Sirelius pee altara un eefahza runnaht ar teem wahrdeem: „Schodeen schim nammam schehlastiba notikkufe.“ Mahzitajs scho draudft

salibdsinaja ar Bateüsu, kas arri bij gaidijis tahdu leelu preeku noteekam, to winsch dabbuta zaur Jesus Kristus apmellechanu. Arri mühsu masa Latweeschu draudsite ar sawahm wahjahm luhgfschanahm nebija wehrta tahdu shechlafstiba; jo luhgfschanu wahjibas deht jau pasaudesahm to preeksch septinahm neddekahm atstahntu basnizu, kas ohtrā kafarmē; ta bij diwircis leelaka un draudsei tuhwaka. Ja Deems mums pehz nopelna buhtu malfajis, tad gan nedabbutu neweenu weetu, fur faeet Deewa wahrda preekus baudiht. Kas narw bijis sweschumā, tas nestim wis, kahds leels tas preeks starp sweschahm walldahm kuhdameem, jel swehtdeenā Deewa wahrduš dsirdeht sawā wallodā, tē Pinnu jubras liblumōs.

— Mahzitajs tē mums leezinaja, ka Deems mums labbaki darrjijis, ne lā mehš pelnijuschī. Tad dsee-dajam to perschu: „Nu pirmreis schinnī basnizā atskann tew, Tehws, allelujah ic.“ un pehz tam eesahlahs ta eerašta Deewamfalposchana, fur mahzitajs nolassija tohs 84. Dahm. ds. wahrduš: „Rā mihligas irr tawas mahju-weetas, at Kungs Zebaut.“ Un tad bijam nodseedajuschī: Kas semm un debbes walda ic, tad mahzitajs no kanzeles isklaidroja tohs leziona wahrduš: Ewes. 2, pamahzidams, ka mums buhs uszihdigaki Deewam kalpohht un luhgfschanās pastahweht. — Pehz spreddika dseedajam: „Rā swehta irr schi weeta ic.“ un pehz sw. wahrdeem: „Lai Deewu wiffi libds ic.“ un ar to scho sw. darbu pabeidsahm.

— Latweeschem jau no 1856ta gadda tē irr mahzitajs zaur general-gubernatora grahja Berg apgahdashanu, un krohnis tam dohd to lohni. Preeksch ta laika no Kronstattes nahlfuschī mahzitaji Latweeschus pee Deewa galda nemt. Wehl japeeminn, ka Latweeschī ar Iggauneem lohpa weenā basnizā eet un weens mahzitajs abbas draudses aplohpj. Schis mahzitajs Strelus irr dsimnis Pinnis, bet Latweeschu wallodu mahzijeas Widsemme pee zeeniga bistapa Waltera.

S. Dreimann.

Ro Tiflis pilssehtas wald. awise winnā neddekā sinnoja, ka 20tā September augstais Kungs un Keisers tur eereisojis un 21tā wiffu teesfungu un kauschu kahrtu weetneekus fanehmis, kas nahlfuschī Keiseru apfweizinaht. Arri Turzijas un Persijas weetneekus, kas nahlfuschī augstam Keiseram laimi wehleht, laida few preekschā. — Wehllakas sinnas stabsta, ka Keisers us Krimmu reisodans 26tā Septbr. pehz pufsd. pullst 7½ eereisojis Kutais pilssehtā.

Mhrsemmes sinnas.

Ro Wahjsemmes. Tur nu fapuzes bijuschas, lā jau sinnam, kattokeem Minchenē un arri protestanteem Darmstättē. Ro wezzattoki ihsti gribbeja, to jau effam sinnojuschī, bet kas winneem ihsti istifs, jeb to winni panahs, to wehl fklaidri newarr noredschē. Bet rahdahs, ka gan drihs nelo nepanahs. Winni grihb pahwestu par sawas basnizas galwineelu paturēht un kattoki palikt lā bijuschī, til ween to

nemaldibas bausli atmetst un Jesuitus atraidihht pagallam noht. Ar to nu gan dauds buhtu panahhts, bet lā to isdarriht! Kas pahwestu par sawu galwineelu paturē, tam arri bes pretti-runnaschanas japaklausa wisseem winna lilkumeem, zittadi nekā. Pahwests warr buht tad to atlaistu no sawas pageschanas, kad leelaka pufse kattofu buhtu pretti zehlfuschs, bet taggad tā narw wis. Salka gan, ka leela dalka preesteru un bistapu effohht, kas atsinuschī, ka wezzattokeem taisniba, bet kas til tadeht us pahwesta pufsi turrotees, ka negrihbhoht sawu eerastu weeglu dsihwi un bagatu maifi saudeht. Leelake pahwesta prettineeki bij Wahjsemmes kattoki un schee nu schinnī sribdē arri eejauza sawu tautas buhschānu, kas zittu semnju kattokeem nepatiffa un tee tadeht no winneem schklirahs. Tā nu tahs leetas schim brihscham stahw, — redschs gan, woi to isdarrihs. — Protestanti sawā fapuzē arri runnaja pretti pahwesta nemaldibas bauslim tadeht, ka tas arri wisseem zitteem warr fklahdeht un walstu meeru pohstihht. Arri pahw Jesuiteem protestanti spreeduschī ka jagahda, ka tee wismasal no wisseem basnizu un ffohlu ammateem tiftu atstahdinati, lai tee wairs nedabbutu garrigu tumfibu wairoht.

Wehl no Wahjsemmes. Baireeschu walstis taggad dabbuschoht sawu dalku no Frantschu karra-flahdes malfas, jo winnā treschdeenāta nauda bahnusi fakrauta waggonds. Baireeschu waldischana no sawas pufses pehz tahs naudas fuhrijuse 18 us to eerittetus waggonus. Nauda, selts un fudrabs lohpa swerroht 1950 birkawus. — Kahds Bairijas semneeks dahwinajis Wahzu keiseram dahrgus selta peeschus.

Ro Franzjes. Wahzeeschī brihnahs lohht, ka Frantschī til mas gohda probtoht, ka karra-wihri no sawa widdus netaisotees isdschēst to kaumu, to zitti wirsneeki karra-laikā darrijuschī, ka sawu gohda-wahrdu neturrejuschī. Winni fanemti kuhdami, us gohda-wahrda apnehmuschees, ka nebehgchoht un ka schinnī karrā wairs ar Wahzeeschem nelarrofchoht, un to-mehr, til lo us gohda wahrda atlaisti, dewuschees us sawu semmi atpalkat un stahjuschees atkal karra-pullā Wahzeeschem pretti. Tahds darbs apkehsoht wiffu karra-wihru gohdu un Frantschī to zeeschoht! — Sinnams, ka janogaida wehl, kamehr Frantschī atkal tiks sawas wezzās pehdās, — tad taf arr sinnahs sawu gohdu glahht. — Wahzeeschu nihdeschana wehl effohht deesgan leela. Nefenn Dischong pilssehtā diwi Wahzu dokteri, kas jahjuschī spazee-reht, tiffuschī nahwigi fashauti is fleppenibas. — Generalis Groeben tuhlin pawehlejis wiffus eerohschus no pilssehtas fanest us polizeju, — wehllaf buhschoht wiffas mahjas ismelleht.

Ro Londones raksta, ka Englandes lehnineene ar latru deenu no sawas neweffelibas labhojotees.

Ro Madrides. 19tā Septbr. (1. Oktbr.). Spanijas lehnisch no sawas ilgus reisoschanas pa wiffu walsti, pahreiseisjis mahjā sawā galwas-pilssehtā, fur

bahnst patte kehneene, teesu fungi un laudis preezadamees wiinu fanehmufchi. Wiffas weetäs, fur kehniufch reisojis, winsch ar firfnigu preeku tizzis usnemts.

Spaneeschi paschi tizzibas leetäs schinnis laifös effoht palikufchi lehnpchtigaki un fatizzigaki, bet wiinu leelee garrigneeki ne. Waldischana pawehlejuse, fa wiffas kapsehtäs buhs eerahdiht tahdas weetas, fur arri tee, kas naw kattoki, warretu fawus lihkus paglabbacht, bet garrigneeki schim likkumam zehluschees pretti. Radikses biflaps nemas nebehdadams pahrahdu waldischanas likkumu, fawa aprinka garrigneeleem rakstijis, fa taggad laikam grihboht tohs atlikkumus no schihdeem, Maureem, atfrittejeem, kezzereem, zilweku-ehdajeem ic. fleppeni eebahst swehtitã Deewa-tihrumã. — Bet schahda prettiturrefchanahs til jo drihsaki warroht pasteigt to, fa pehz waldischanas pawehleschanas teel darrihts.

Wehl no Spanijas. Wezzi ministeri, kurrupreekschees bij Borilla, pateesi atstahjuschees un nu jauni iswehleti, kam par presidenti admirals Mallampo. Borilla laudim ta bij patizzis, fa schee par wiina atstahfchanahs lehti newarreja norimt un tee wiinam no mallu mallahm peefubtija noschehlofchanas rakstus. Ir pascham kehniham nebuht nepatikka, fa Borilla atkaphahs, bet peespeest jau newarreja. Salka, fa taggadejee ministeri arri effoht tahdã paschã prahtã, ta tee preekschejee bijufchi un tadeht nekaiteschoht nefe, eefchoht wiss pa eerasto zeku.

No Asijas. Jaunahs sinnas no turrenes stahsta, fa lihds ar seemu Persija hads palikfchoht wehl grubhstaks. — Arri Afganistã effoht leels faufums un labbiba tur lohti dahrga. — No Japanas sinno, fa waldischanas buhschana tur effoht meers un kauschu dsihwe wiss eijohst us preekschu. Jeddo pilsehtã drihs palikfchoht gattaws leels bahnusis, kas buhschoht leela, lepna ehla. Rahdam dsimmuscham Japaneescham tur effoht fawa drukkatawa, fur wahzu un englischeu gramatas drikkejoht un tas pats effoht weenu wahz skohlu eetaifijis. Jeddo, Kioto nn Dsala pilsehtã tilfchoht Angku skohlas eetaifitas. Spaneeschu konsulis no Massaung fallas sinnojis, fa pehz 8 mehnescheem buhschoht aisleegts Kihneefchu laudis par wehrgeem west us Ruba fallu.

Jaunahs sinnas.

No Berlines, 30tã Septbr. (12. Oktbr.). Frantschi grihbeja Elsafẽ un Lotrinã eetaifibt fawu konsutus, bet Wahzu waldischana nepafahwa. — Sarunnaschahs tahs sinnamas multas deht gan wehl teel turretas, bet naw wis noredsams, kad gallã tilts.

Wahr skohlu buhschanu Widsemme.

Mihgas wahz awifes lassam sinnas, fo skohlu preekschees v. Klot islaidis, sinnodams, la ar skohlu buhschanu gahjis Widsemme pa 1869 lihds 1870 gaddu. Sinnas flann ta: Kad tee semnju laudihm grubhtee preekschejee gaddi pagahjuschi, tad schoreif

wiss labbaki isweizees, ne la taiz preekschejös gadbös un warroht manniht, fa wiss labbums wairojees. Jo neween skohlas, kas pa teem truhkuma gaddeem aiskawetas, taggad papillam tikluschas buhwetas, bet arri ta kuhtriba us skohlu apmekleschanu, effoht nostahjuschees un skohlas teeloht beesi apmekletas.

Walkas kesteru-skohla jeb seminaru, fo Widsemmes ritterschaste zehlfuse, pehz taggadejeem 3 gaddeem atkal 34 gattawus skohlmeisterus islaiduse, kas jau lohti waijadfigi rahdotees. Kamehr schi seminaru zelta, jau 241 skohlmeisteri te ismahziti un lai gan netruhst, kas negantã prahtã to nehmschees kehstht laika-rakstös, tomehr redsams, fa tauta patte schohs skohlmeisterus atsinnufe par derrigeem; to warroht fapraht no ta, fa mas neddelã pehz wiinu atkafchanas no seminara, wiffi tee skohlmeistera weetas dabbujufchi; dãschãs weetäs gan arr peeteifuschees zitti, kas arr par skohlmeistereem ismahzijufchees zittäs skohlãs, tomehr Zimjes mahzetteem allasch effoht pee laudim preekschrohla, tohs tee pagehroht, jo til tad wiinu behrni warroht freeti mahzitees wiffu, kas teem schinnit laika pee fawas dsihwes waijadfigs. Ka schi seminar-skohla labbã flawa stahw, to arri israhdoht tas, fa latrã reisã mahzektu usnemfchanas terminã wairaf peeteizotees, ne la effoht ruhmes un pat schinnit gaddã, kad jau preekschlaika issinnohst, fa til 5 Latweeschus un 5 Jgganus warroht usnemt, tomehr 24 Latweeschu un 11 Jggauuni peeteifuschees. Pehz pateefibas warroht to leezinacht, fa ihpaschi no schahs skohlas pee muhsu semnju laudim effoht zehlfusehs ta mahziba un gaisma un fa no schejenes isgahjuschi muhsu basnizahm freeti kesteri, kas ar fawu labbafu ehrgetu spehleschanu un dseefmu waddischawu par glihtaku Deewankalposchawu gahdajufchi; tapat arri schee skohlmeisteri farakstijufchi to leelako dalku taggad skohlãs bruhkejamu skohlas-grahmatu un tee paschi wibri arri effoht tee, kas tautas dseefmas kohpjoht, dseedataju beedribas eetaifidami un dseefmu krahjumus isdohdami, fo taggad wiffa tauta dseedoht un t. pr. Tadeht ne-effoht ne kas fo behdacht par kaunahm mehlehni, fo isneffoht til tahdi laudis, kas paschi preeksch kauschu skohlahm nefe ne-effoht darrijufchi, bet til grihbhoht tautibas eenaidu turrinacht un t. pr.

Jau fenn effoht par waijadfigu atsihts, fa labbi buhtu, Walkas seminarai peebeedroht zittu tahdu skohlu, fur tee seminaru mahzektu warretu ar darbu mahzitees arri to, la skohla jaturr' un la zitti jamahza. Ritterschaste arri to apnehmufchehs sagahdacht. Preeksch Latweescheem jau schahdas skohlas ruhme effoht famekleta Walkã un preeksch Jgganeem arri tilfchoht gahdata. Pee schahs skohlas par skohlmeisteru effoht iswehlehts skohlmeisteris Tehraud t., kas jau 17 gaddus semnju skohlãs augligi fawu ammatu strahdajis un taggad us ritterschastes maksu isreisojis us Ahrsemmehm, kahdãs Pruhfchu seminar-skohlãs us fawu ammatu jo gruntigi fataifitees.

Schinnis fataifichanas-flohlas ihpafchi tilfchoht is-mahziti tee waijadfigee pagastu flohlmeisteri.

Tablat fchi sinna stahsta, ka tai pagahjuschâ floh-las gaddâ Latweeschu aprinkôs 45 jannas pagasta-flohlas effoht iszehlfuschahs un wehl zittas teekoht eetaifitas, kas dauds palihdoht pee behrnu mahzifichanas. Tit ween janoscheloht, ka daschas mah-tes effoht nostahjuschahs paschas behrneem eemah-ziht lassifichanu un katiffi un ka daschi pagastu preefschneeki flohlu buhschana eemahjuschees flohlahm par stahdi.

Wehl fchi sinna israhda, ka Widsemmê, Latwee-schu aprinkôs pagahj. flohlas gaddâ wairaf ne ka preef-schejâ gaddâ mahzijuschees rakstibt 2952 un rehki-naht 1831; Iggauu aprinkôs 3150 rakstibt un 2029 rehkinahst. Tad nu wiffa flohlas buhschana deesgan labbi us preefschu gahjuse. — Iggauu dakkâ jau fenn tas 1819ta gadda semneeku liffumôs nofazzihts fkaits flohlu effoht atraddees, tit ween tabs ne-effoht bijuschas tahdas, kahdahm waijag buht labbahm draudjes-flohlahm. Bet preefsch Latweeschu aprinkeem warroht wehletees, ka lai pee teem ir turp-mal flohlas tâ eetu wairumâ, ka pagahjuschâ gaddâ, tad driht titu pee ta jau fenn nofazzihta mehrka, ka isnahktu us 500 dwehselehm weena flohla. Effoht wehl draudses, kas schinnî leetâ wehl tabt pakkaf paliffuschas, fur wehl ne weena pagasta-flohla ne-effoht buhweta, bet fur behrni wehl no katiffa flohl-meistereem teekoht mahziti, ar fo tal muhsu deenâs wairs newarroht peetik. Pah wiffahm leetahm arri tas effoht janoschelo, ka — ka jau peemin-nehts — daschâs weetas mahtes mahjâs wairs negribboht mahziht, wiffu to darbu flohlahm uskraudamas, fur tal behrnus no 12 gadda ween ihstena flohlâ warroht usnemt, ihpafchi tadeht, ka maseem behrneem seemas laika flohlâ-eeschana grubta, jo Latweeschu aprinkôs semneeku mahjas pah dauds iskaiifitas weentutas. Bes ta wehl mahjai dauds fwehtibas un labbas preefschihmes zitteem eedfihwo-tajeem eijohst wehjâ, fur mahju mahzibu atmettoht. Tadeht effoht gan lohti waijadfigs, ka flohlu wal-dischana tiffuschî tam wiffam pakkaf raugohst, kau-dis us mahzibu stubbinoht un palaidigus norah-johst un t. pr.

Aprahschana effoht waijadfiga arri tadeht, ka flohlas deenas teekoht nokawetas zaur behrnu un winnu wezzaku wainu, zaur fo pee dascheem mahziba ne-isdohdotees pilniga. — Draudschu flohlas eijohst wehl wairaf us preefschu. Sinnams, ka pagastu flohlâs newarroht ar fweeschahm wallodahm nodoh-tees, tapehz, ka tur ar tizzibas mahzibu, lassifichanu, rakstichanu un rehkinaschenu deesgan peeteekoht fo darbotees. Draudses arri effoht Wahzeeschi ar fa-weem behrneem, fo newarroht bes mahzibas atstahst, un tadeht draudses flohlâs arri waijadfiga ta wahju mahziba ic.

Weidsoht scho sinnu rakstittajs stahsta, ka pa teem

14 gaddeem, kamehr winsch Widsemmes flohlahm par preefschneeku, effoht flohlas wairojuschahs tahdâ mehri: 9 draudschu flohlas un 290 pagastu flohlas, pawiffam 299 flohlas no jauna zeltas, un prohti tâ, ka 80 no schahm pagastu flohlahm zeltas Iggauu un 210 Latweeschu aprinkôs. Flohlâs mah-zijuschees wairaf 17, 785 behrni, rakstichanâ mah-zijuschees wairaf 25, 238 un rehkinaschana 22, 111 behrni, — kas israhdoht labbu fohti us preefschu un par fo warroht firsnigi Deewam pateikt. To-mehr tadeht newarroht wis rohlas flehpi lilt un dohmaht, ka nu jau deesgan darrihts, bet Deewu peeluhgdami jo zihrtigi strahdaht us preefschu, strah-daht, kamehr wehl irr deena, jo nakts nahf, kad ne-weens wairs newarrehst strahdaht. Ib.

Kas irr pateefiba?

Wahju awisês (Rigasche Zeitung N 204) irr lassams, fo wehrtes irr ihpafchi Latweeschem doht lassihst, ka preefsch lahda laika Behsu garrigais Grundul lungs Kreewu awisês (Rigas Westnita) irr scheloejes, ka Mas-Straupes arren-dator lungs winnam un Kreewu pareistizzigas basnijas draudsei pahribu darrihts. Sennakais Las-Straupes dsimts-lungs barons von Meyendorf effoht preefsch tabs masahs Kreewu pareistizzigas tizzibas draudses bes tahdas atmatfas eerah-dijis ruhmi, (fur Deewa kalposchenu turreht); fchi ruhme effoht pa teem pagahjuschem gaddeem tit lohti fabrukstuf, ka draudses lohzeffi leedsahs tur eeschâ ee-eet. Preesteris Grundul t. 25. Juli pee arrendator t. von Brehm gahjis winnam luhgt, laj eerahda weenu lambari, fur Deewa-kalposchenu warr turreht un fw. sakramentus isdallihst. Bet arrendator t. scho luhdsibu brehhdams atraidijis. Tad draudse fanahstufi lapsehâ un tur us fawu mirruschu brahtu lappeem, sawas luhgschanas noturrejuf. Klausitaji karstas affaras raudajuschî, kad preesteris runnajtis par waijafsch-nahm, fo Kristus draudses lohzeffi apustufu laikôs iszeetu-fchi. Rakstittajs, peeminnetais Grundul t. fawu scheloe-schanohs Kreewu awisês ar scheem wahrdeem beids: „It-latram schihdam, kas aiskawejees, jeb lam us schabbahm gaddahs tahdas mahjas, waj kahdu muishu pasneegt, weetinu atkauj, fur tas Deewu peeluhgt warr. Bet meh Kreewu pareistizigee starp zitteem kristiteem zilweleem, lam zitta tizziba, weetu neatrohnam.

Tit tabt Grundul t. rakstis. Redatzija peelet schohs wahrdu: „Mehs effam atrahwuschees us scheem raksteem atbildet, tapehz ka tee pa „Westnita“ mohdei lassitajeem masas pasazzinas stahstohst, tit ween us fo fihmejahs, ne-meera ugguni kurrinahst, (Sensation zu machen). Taggad meh tohpam luhgti, laj Mas-Straupes arrendator t. von Brehma atbildi, ar fo winsch Grundul t. wainoschenu is-flaidro, lassitajeem zaur awisehm sinnamu darram. Meh to labprahst darram, tapehz ka zaur to, atkal weenreis war-ram leeziinahst, ka gekkigi pihschî tohp gaisâ kaifiti un ar weizigeem raksteem kaudis ispausts, ka tee, kam Kreewu pa-reifatizigiba, tohpohst waijati, tâ ka tas us Mas-Straupes kapehtas effoht notizzis. Warrbuht ka ta atbilde arri „Westnikam“ par mahzibu derrehst, sawas isfluddinaschanas papreefsch pahrbauht, waj winnas pateefigas, un tad raggâ puhst wiffai pasauler par sinnu.

Tit tabt redatzija. Nu Mas-Straupes arrendator t. raksta tâ:

„Gohdajams, redaktehr lungs!

Stad Johann Grundul lungs Rigas Westnita 170 Nummeri scho gadd, atkal no jauna mannu gohdu aistifdam ne-

pateefas sinna's laudis iſtaidis, tad zur to es tohpu uſ aignachts laffitajeem par to leetu ſtaidras ſinna's isdoht, winna teikum uſ ſtaidroht un to, fo winſch ſchinni leetä ſtahlit aitturrejis, pilnigi iſteitt.

Ta Kreewu pareiſtitiziga draudſe, labdas 60 dwehſeles, ka pa apfahrteju muſchu nowaddeem, Walmeeres un Zehfu kreisēs rohnahs, jau taggad 11 gaddi, kamehr ſawas Deewa-lalpoſchana's noturr weenā ruhme, fo Maſ-Straupes Deewa-meerā duſſedams-ſimtkungs ſawā laikā, ar dewigu rohlu winna eerahdijs. Tee pagahjuſchi gaddi leezina, ka ſchi ruhme, ka draudſitei beſ labdas atmalſas atwehleta, preeſch ſa-eeſchana's us Deewa-lalpoſchana' irr derriga bijuſ. Bet tad ſchi ruhme tam taggadejam dwehſeku-gannam, Grundul fungam pa prahtam wair's naw, tad ta waina atroh-nama, ka par pagahjuſcheem 11 gaddeem, par ruhmes ap-tohpſchana' un iſlahpſchana' ne maſ naw gabdahs, fo no muſch'as arrendatora, laj winſch to darra, newarr pageh-reht, jo nedſ winnam, nedſ paſcham ſimtkungam neſlahjahs eefch Kreewu pareiſtitiziga's baſniz'as-aphohpſchana's leetahm lahrſitees. Turflaht ſchai draudſei preeſch 2 gaddeem no Maſ-Straupes muſch'as tihruma irr 2 deſſetinās ſemme pahredohta, us fo jaunū luhgſchana's- un ſlohlas-nammu zelt; bet ar ſcho namma-jeſchana' jau treſchā gaddā laiks pahrgahjis, beſ ſā warretu' zerreht, ka ta'h's ihſā laikā tur gattaws ſtahwetu.

Scho papreeſch iſtahtidams, es no ſawas puſſes uſ Grundul f. raffteem, fo winſch (Kreewu wallobā) Migas Weſtaikā 170 Nummeri iſtaidis, to notikum uſ ſtaidroju tā:

25 Juli vullſten 9 no rihta, dſirdeju ſawā dſihwo'lliſt vee laſſeja's-galda ſehdedams, ka lahd's zilwek's ſahnkambari pa treppehm brihſchkinadams uſtahyj; newarredams ſinnaht lahd's taſ zilwek's — jo ſwehtdeenas rihta lahdū ſaim-neeku waj kalpu, kam pee mannis wajadſiba un kaſ ſā ſinnams Latweeſchi irr, warreju gan gaidiht — es pa latwiſki rraſſiju: „Kaſ tur irr?“ Bet tad dabuju dſirdeht, ka Grundul f. nahjis, tad winnam tuhlin preeſchā gahju praſſidams: „Ko Zuh's wehlejeet?“ Uſ mannu jautaschana Grundul f. no mannis pagehreja, laj zittu ruhmi eerahdu, tur Deewa lalpoſchana' noturreht, taveh' ſa ta lihdſchinniga ruhme uſ bruſchana' gattawa. Bet Grundul f. jebſchu Kreewu awiſēs leezina, tomehr mannim winſch naw tejis, ka winſch tiſ tai weenai reiſei ruhmi pagehrejis, taveh' ſa winnam daſcheem zilweſteem ſw. ſaſtamenti ja-ſdalla. Man Grundul fungam bij ja-atbild, ka man ne weena tuſſcha kambara naw, — un to jau winſch pats ihſi labbi warreja ſinnah, — jo Grundul f. uſ Maſ-Straupi, pee ſaweem ammata darbeem nahſdams, tapat pilli pee Kreewu pareiſtitiziga meſchātunga mehdſ peemestees, un no ſa gan irr dabujis ſinnaht, ka pilli beſ manneem dſihwojameem kambareem, wiſſas zittas ruhmes ar wirtſchaftees leetahm irr eeemtas, bet pill' obrā puſſe irr dſimtleemahtes dſihwojami un guſtami kambari, un par ſcheem pawehleht un toh's preeſch peeminnetas wajadſibas cerahdiht, man ſpehla naw.

Grundul f. ar mannu atbildi warreja meerigs buht; beſ winſch uſmahjab's ar jaunahm iſſtaidroschana'm; tad ſinnams notikla, ſa es winnam iſtahlſiju. ſā tad Maſ-Straupes Kreewu pareiſtitiziga draudſe 11 gaddus ruhmi preeſch Deewa-lalpoſchana's beſ maſſas wallajuſi, tad winna par ſcheem gaddeem to ruhmi warrejuſ iſlahpiht.

Muſſu ſarunna Wahju wallobā wiſzaur pa gohdam iſweddahs. Bet tad Grundul f. redſeja, ka winſch prett mannu iſſtaidroschana', lapeh'z winnam zittu ruhmi newarru eerahdiht, neſahdu's eemelas newarreja atraſt, tad winſch pēhdigu wahrdu gribbedams patureht, neſaunigā wiſſe prett manni eebahwah's: „Ne brehzat!“ Par tahdu negaiditu rupjibu iſweens warr gan eekaiſtees, tā ſā arri es eekaiſtees un tad winnam atbildeju: „Kad Zuh's man-

nus wahredus par brehſchana' eekaiſtjuſchi, tad Zuh's man manna paſcha kambari, tahdu brehſchana' newarrat aiſleegt.“

Tadohma ka Grundul f. to kriſtitu lauſchu wajajſchana' apuſtuku laikōs tiſ ween tabeht peeminnejis, laj Kreewu awiſchu laſſitajeem duſmu praht's eedeggah's, un es negribbu par to ſpreest, waj kriſtigam preeſteram peenahlahs lauſchu prahtus uſ duſmoſchana' ſcheebt. — Kad tahdas wajajſchana's, labdas Grundul f. iſperrinajis, pee mums no-tiſtu, tad uſ ſemmehm ne weens kalps, kam pee Kreewu pareiſtitiziga's baſniz'as jaturrah's, deeneſta weetu ne-atraſtu. Bet pee mums uſ ſemmehm deeneſta ſaimi ſaderroht, ne weenam naw prahtā nahjis kalpam jeb kalponei iſpraſſiht, lahdū tizjibu tee adleezina: tā ſa weh' ſchinni paſchā gaddā, lahdū 10 Kreewu pareiſtitiziga's baſniz'as lohzeſki muſchā dſihwo' un winnu ſtarpā ſchih's majah's draudſtees keſteris, kaſ baſniz'as rihtus pee ſewis glabba, mans muſch'as kalps irr, kaſ lihdſ' ar teem zittēem Kreewu pareiſtitiziga's baſniz'as lohzeſteem ne maſ netoh wajajati un tā ſā rahdah's, wiſſi pilnā meerā dſihwo.

Beidſoh't Grundul f. ſalihdſina ſewi un ſawu Kreewu pareiſtitizigu draudſi ar ſchihdeem. Schoh's winſch atrohn, ka tee daud's ſemmati, ne ſā winſch; bet pats ſewi winſch wehrteja'h's daud's watreht eſſam, ne ſā zitti kriſtiti zilweſi, kam naw Kreewu pareiſtitiziba. Mannim derer tiffai tahds wih's, kam kreetna gohda-ſird's aſott, ar tahdu labpraht fateekoh's un man weh' naw prahtā nahjis jeb tahdu zilweku ſawas tizjibas deht ſmahdeht.

Maſ-Straupes arrendator's: Eduard von Brehm.

Lieventhal.

Ku, ſā tad lai winnu ſanz?

Waggarene. Al mihtais dahrsneek, kaſ ta'h's par jautahm puſkitechm!

Dahrsneek's. Irr gan jautas, ta'h's neſſu Zuhſu meitai, lai ſawā dahrsnā eeſtahda.

Waggarene. Ko? Zuh's manni deeneſtmeitai ſchih's lohſch'as puſkites neſſuſchi?

Dahrsneek's. Ne — Zuhſu paſchu meitai.

Waggarene. Al mans Deews, ſā taſ dahrsneek's manni peejohfo! Kā tad mannu deeneſtmeitu lai jaughtu, tad Zuh's mannu paſchu mihtu meitiau par meitu ſauzat?

Dahrsneek's. Woi par meitu ne? Ku, ſā tad lai winnu ſauzu? Woi par preilēni, — woi —?

Waggarene (neſitdamah's dſirdeht). Bet winna taggad weh' naw mahjā no ſlohlas —

Dahrsneek's. Teizeet jel, ſā lai Zuhſu meitu ſauzu, woi pēh'z taggadeja Latweeſchu wahrda par jaunktunſi, woi mamjelli, woi jum —

Waggarene. Wai ne-effat waggara pappu redſejuſchi?

Dahrsneek's. — woi par jumprawiau, — gubbedantēni —?

Waggarene. B... ſaimneek's winnu mefleja, deefinn, fur nu nogahjis, woi uſ lauka pee wihreem, jeb fur zittur.

Dahrsneek's. Nemahku teitt, fur waggara pappus, bet tad nu pahrnah't Zuhſu — — Zuhſu — — — tad lai ta'h's puſkites tuhlin eeſtahda, eekam pa daud's nenowihſt.

Sit—h.

Grehku dubtōs.

(Par mahzibu teem, kam sweschumā ja-eet.)
(Stat. N° 33.)

Smittene gribbeja naudu nemt, bet tas wihrs ar to mello bahrsdu, kas lassitajeem jau pasihstams — Dschim Fultons — to nekahwa.

„Tif abtri tas newarr notikt, Smitta gaspascia, pa preekschu runnasm par to, kahdu istabu man dohseet.“

„Kā tā? Dabbuseet to wislabbako istabu mannā mahjā!“

„Wislabbakahs negribbu, bet dohbeet man to, kas blakkam Older Rosas istabai!“ Fultons zeeschi peesazija.

„Nu ta jau tapatte, ko isdshyt gribbu,“ wezzene schaubidama teiza.

„Tā! Tad winna gan prohjam ees?“

„Winnai wajaga prohjam eet tapeh, ka jau par trim neddelam parahdā.“

„Nu labbi, madam', tad Older Rosa prohjam wis ne-ees.“

„Un tapeh, ne, kad prassihyt drihstu?“ wezza teiza, kam affins atkal sahka silt.

Tapeh, ka es par winnu aismalkaschu!“

„Tā?“ Smittene sohobodama prassija, „tad Fuchs gan buhseet tas ilgi gaidihts tehwa-brahlis.“

„Warrbuht, bet ar to Fums ne kahda dalka. Fums peeteef, ka winna paleef, un gahdajeet par to, ka es ar Rosa pasihstams teefu.“

„Kungs,“ wezzene farkana kā ugguns Fultonom usfauza, „kungs, ko gan no mannis dohmajeet?“ un winna draudedama itt tuwu Fultonom peestahjabs.

Fultons nehma pamasam fudraba ehdamas-tabakas dohfi un labbu kuschki ais luhpas lisdams winsch fazzija: „dohmaju, ta buhseet saprahtiga seewa, kas labbu pelnu proht zeenihyt.“

Tas tā saprohtams, ka par naudu es wissu darroht?“

„Warr gan buht!“

„Kungs, Fuchs wirssemmes tas beskaunigakais zilweks. Abtrā pa durwim, ja ne, tad Fuchs kā pel-lawu maisu lilschu laulā isfweest!“

Fultons naidigi smaididams fazzija: „Fums, warrbuht, atkal kahds Rawino pee rohkas buhs, kas tab-dus darbus apgahda?“ Fultons wezzeni zeeschi us-flattija.

Smittene dikti fatruhlahs, no farkana waiga beidsama affins lahite isjudda un winna pee krehsla turrejabs, newarredama tuhlin atbildeyt.

Fultons nikni noskattijabs, ko winna wahrdi isdarrijuschki. Winsch no wezzahs atbildes nedabbuja, tapeh, meerigt pats tablat runnaja: „Es Fums, madam, ihu notikkumu stahstischu, lai tumedini muhsu starpā beidsabs. Luhgtu sehdatees un us-flauseet labbi!“

Smittenei schim wihrām bij jaklausa, kas winnu kā lakkis ar pelli spehleja.

„Madam,“ Fultons wallodu usnehma, „mums Schifago pilssehtā masa beedriba, kam es par preeksch-neeku effu. Pee schahs beedribas peederr stary zitteem maktigeem wihreem weens, ko johkodami par Lobsteri (wehssi) fauzam, tapeh, ka winsch farkans kā wehssi. Winnam neween farkani matti, bet winsch arri weenadi ween farkanu krehlu walka; kad fadusmojahs, tad waigā farkans paleef un rohkas tam arri farkanas — daschu reis no zilweku affinim. Schim wihrām flitts dshwes gahjums: winsch buhs gandrihs wissus lilkumus pahrkahpis, un es sinnu wissu, ko winsch darrihs, tapeh, winsch mannā warrā stahw. Man stahstini brihnum patihyt, un kad nu muhsu beedribā tas eeraddums, weens osh-tram ko pastahstihyt, tad Lobsters mannim arri faut ko pateiza, kur kahda Smitt gaspascia Michiganē wairaf wainiga, ne kā Lobsters pats —“

„Kungs —“

Laujeet man pabeigt — Michigan pilssehtā jau dauds Smitta gaspascia rohahs. Tai Smittenei, no ka mans farkanaiz draugs Rawino stahstija, bij kostes-nams laut kahda eelā. Schai nammā usnehma arri kahdas dahmas, un laudis melsa, ka Smitta gaspascia pee tam palihdseja, lai tee ar tahm warretu fatiktees; zaur tam Smittene labbu naudu pelnija.

„Kungs, nesaprohtu, ko —“ Smitta gaspascia no krehsla peezeldamees eesfauzahs.

„Sehdatees tifta, tuhlin saprattiseet. Kahdā jaulā deenā mans draugs Lobster-Rawino arri tai mahjā eegahja dshwoht. Winsch sawu kostes-naudu eepreeksch aismalkaja; winsch to warreja lehti isdarriht, jo peederreja toreis pee farmantschilu beedribas, kas pulla naudas „grahba;“ pee tam winsch arri sawu fainneezi apwalteja. Rawina dabbuja sinnahyt, Smittene neween neddelahm, bet arri naktim un stundahm sawas istabas isibreja un tai dauds pasihstamu flittu seeweeschu un tehwinu starpā bij u. t. pr.“

„Kungs, tas Fums japeerahda!“

„Dohdeetes meerā, gan peerahdichu. Mans draugs, Lobster-Rawino, apnehmahs no sawas waltes kahdu isdshyt, ta winnam flitta mohde, bet ne kas. Weenu wakkar winsch redseja pasihstamu seewischki ar sweschu wihrischki Smittenes nammā ee-eijoht. Tas seewischkis oshtrā rihtā gan no Smittenes namma isgahja, wihrischkis ne.“

Fultons zeeta kahdu brihtinu fluffu gribbedams noskattitees, ko nu Smittene darrihs. Winna drebbeja, bet mehginaja sawalditees, itt kā pa Fultona wahrdeem winnai ne kahda dalka nebuhtu.

„Prohteet brlbum smuffi stahstihyt,“ winna rahmi fazzija, bet nosinnu, kur ar to stikkiti gribbeet tift!“

„Tiffai pagrabbā ween!“ Fultons no krehsla peezeldamees atbildeja.

Smittene fà peddere no krehfla palehzhahs un taiffjahs, us durwu puffi eet, dohmaht, fa Fultona negribbetu ahra laist.

„Nebihsteetes,“ Fultons isfmeedams teiza, „wehl ar fawu teifu gluschi gallà ne-essu. Sweschneeks, fas no Smittenes namina ne-izgahja, deht fimts neeka dollareem tai paschà nammà nolauts. Rawino dabbuja to sinnahht un teiza, fa Smittene to darrijuse; schi spahwa ugguni un grassijahs Rawino ar nasi nodurt. Rawinos winnai eerohstschus atnehma. Smittenei nu wajadseja scha wihra pee fewis patureht, jo tas lihkis pagrabbà, rihta puffes stuhri, madamu us tam speeda.

Madama nogibbdama krehflà atschdahs un fritta ar peeri us bihbeles. Là wianna labbu brihdi gulleja.

Pehzak ta hes kahda palihga atspirdsinajahs un kluffi tschuhsteteja: „Kungs, darreet ar manni fo gribbeet!“

„Nu, nu, madam', ne-essu ne kahds kriminal-tees fas wihrs, las man ar Suhfu sleplawibu par dakt. Rapeh; no eesahkuma til dauds teepatees un manni speedahht, lai scho nejauku notikkumu peeminnu. Sawas darrishanàs man Suhfu palihga wajaga, un mafu dohschu fà pats Englands, bet wajaga us matta flauscht.“

„Salleet ween; essu gattawa!“

„Nu labbi; teizeet par wiffahm leetahm, zit tablu Ahmura kapteins ar Older Kosu tizzis, wai Rosa winnu mihl?“

Smittene grohsija galwu. „Scht pawiffam fawada meita; wianna til stuhrgalwiga, fa fawà muhschà tahdas ne-essu usgahjuse. Kopublejohs deesgan, Rosa ar Ahmur kapiteini sadraudseht, bet wolti. Schis kapteins gohda-wihrs, jo gribbeja Rosa par fewu nemt. Bet kad winsch nahza, tad schi ne azzu ne-usmettuse gahja fawà lambari.“

„Preefsch mannis tas gluschi labbi! Ko tad wianna darra?“

„Strahda rohlu-darbu un dohma us fawu wezzu tehwa-brahli!“

„Wai tad winnai tehwa-brahlis?“

„Sinnams; ar to wianna zerreja schè fatiltees, bet ne-atradda. Wianna jau mehnescheem tè dsihwo, un to mafumu naudas, las tai flahht, istehreja, kamehr beidscht grahamtu dabbuja.“

„Wai sinneet, las tai bij rakstibts?“

„Kà tad! Rosa man to dema, lai lassu un us parahda kauju dsihwoht. Grahamata pateesi no tehwa-brahla bij, un wezzais rakstija, fa fawà preefscheja kohrteli sinu dabujis, fa Older Rosa Michigan pilssehtà effohht, winsch tuhlin schurpu braufschohht, un lai nebehdejotees, wiannaam buhschoht deesgan naudas lihdsi.“

„Wai wairak nebij rakstibts?“

„Bij gan! Tas wezzais nerra — ehmiga leeta — pats pee fewis weenu grahamtu rakstija bet ohtrà puffè grahamtai peesihmeja, lai Rosa scho grahamtu

weena patte tad lassohht, kad winsch, tas tehwa-brahlis, peepeeschi nomirstohht.“

„Là! Wai schi grahamata Suhfu rohla?“

„Ne, wianna scho grahamtu fà leelu mantu deen' un nakti ajoti turra!“

„Wai jau fenn, fa wezzais rakstijis?“

„Buchs kahdas trihs nebbetas!“

„Un wezzais wehl naw atnahjis?“

„Ne!“

„Tad wiss neeki un krahpschana! Kà tad wezzais fawu brahla-meitu lai atrohht, kad ta wiannaam naw us Newjorku rakstijuse, kur dsihwo?“

„Ah — u, to wezzais gudri isdarrijis. Winsch Rosai fawà grahamatà teizis, lai ta to rakstu preefsch wianna Michigan pilssehtas pastes nammà nodohdohht ar to sinu, fa tas paleet til ilgi tè, kamehr tas nahht prassihht, preefsch kam grahamata nolikta.“

„Sm, wezzais nebij wis til muklis fà pulkis!“ Fultons kluffi nonurdejahs, tomehr Smittene to dsirdeja.

„Wai Suhw wezzo Olderi pasinnahht?“ wianna kahrigi prassija.

„Warrbuht, madam'! bet, fo nu pat gribbeju fazzihht, wai Rosa irr arri smukka?“

„Tad Suhw winnas nemas wehl nepasihsteet?“ Smittene brihnejahs.

„Sawà muhschà ne-essu wianna redsejis!“

„Nu tad fouschu, lai schurpu nahht!“ gaspascha swannija lai istabas meita nahht.

„Nefauzeet wis,“ Fultons atteiza, „man labbas dohmas galwà nahht. Dohdeet man weenu istabu, las preilenes kambaram blattu. Nihlà pulksten demitòs eita pee wianna augschà un prassieet, lai tuhlin aismaksa, ja ne, tad us tahm pehdahm dsenneet prohjam — pehz tam sinnaschu, las man jadarra.“

„Tad Suhw, Fult —“

„Schai azzumirkli Katrihne eenahza un prassija, fo madama wehlejotees.“

„Wiski un diwas glahses!“ Fulton-Meiers atsbildeja.

Katrihne madamu brihnedamees usfattija. Tas wehl ne kad nebij notizzis, fa fivesch zilweks madamas kambari pawehl un paschà basniz laikà brandwihnu pagehr, un diwas glahses, dohmaht, fa madama arri lihdsi dsers. Bet kad Smittene Fulton-Meieram pretti nerunnaja un bihbelè ween flattijahs tad meita gahja un atneffa to, las pawehlehts.

Katrihne aigahja, un Meiers, jeb Fultons, ween' alga, abbas glahses peelehja un peezeldamees fazzija: „Madam', us Suhfu wesselibu! Effam taggad fademufchees beedribà — zerreju, fa schahdu saweenofchanu gohdà turresim. Bet ja tiklai weenu paschu reis gadditohs, fa effect manni apmellojuschi, tad warreet drohschi buht, fa Suhfu ahdas netaupischi. Lubseet arri Deewu, fa es Suhfu mahjà nenomirstu, jo ja tas newikkohht gadditohs, tad Lobsters jeb

arri zitti no muhsu beedribas par to kluffu nezeestu, bet pee teefahm Zuhfu namma noslehpumus usdohtu."

"Lai tad tà paleel!" Smitta gafpascha fazzija, un glahses kluffi fastanneja.

(Us preelshu wehl.)

Wolkensteines awoti.

(Statt. N° 37.)

Ar ahstreem sohsteem winsch nu aisgahja, daudsreis atpakkat luhkodamees. Roberts stahweja tà kohla bilde us semmi luhkodams un neweenu lohzeelli nefustinadams. Tad til, kad putnini us juntu dsee-daja, un no schejeenes lustigi us meschu skrehja, at-mohdabs tà no gruhtha sapna. Dstiku elpu wilzis winsch ar plaukstu mattus no peeres atstuhma, itt tà gribbedams no launahm dohmahw atbihditees, un apsehdahs atkal us benki. Tè winsch ilgi pallika. Behdigi sawu firbi apmeerinaja. "Steffens melkullis un mehlnessis!" winsch ar sewi runnadams fazzija. Winsch dohmaja us to zil pastahwigs bij Sewinas prahts!

Pulkstena flanna aizinaja laudis basnizà. Stami gahja us Deewa nammu. Roberts scheem peebedrojahs. Wiffi trihs bija apnehmufchees pehz Deewa kalposchanas mahzitaju apmekleht, bet nezerrechts notilkums tohs aiskaweja. Mass, labbi barrohts wihrelis teem durwis fastappa, atwedda wiffus atpakkat istabà, tur winsch platti nosehdabs, un tà isturrejabs, itt ka winsch namma lungs buhtu. Stameem un sellim tahda rupjiba gan nepatikka, bet tee sawu ihgnumu apflehpa, jo fweeschineeks bij winnu darba deweja skrihweris no Freibergas.

"Ja, ja, gruhthi deesgan eet sawu kummofu maifes pelniht, lohthi gruhthi," winsch staidamees fazzija. "Es arri pa jaukeem waffaras-fwehtkeem mih-taki mahjäs paliktu, no gruhtheem darbeem atpuhstees, ne tà schè no weenas ligsdas us ohtru skreet; bet lungs to tà gribb, un man ja-eet, jo darba deenas nau waffas. Zums labbaki, Zuhw warrat schodeen un ribtu spohscho nau, fo Zuhw no manna lunga dabbujuschi, lustigi dshwodami nodsert." Til pehz scheem wahrdeem winsch sawu zepuri nonehma. Tad winsch fazzija: "Man no weena namma us ohtru ja-eet, un laudim jateiz, ka lungs ar winneem ne mas ar meeru nau. Wiffstiktakais darbs nahk no Wolkensteines — slihts, lohthi slihts audums! Nebrihnatees til lohthi, jo esmu tihru patestibu fazzijis. Kad Zuhw labbaku darbu nenodohseet, tad lungs Zums no lohnes aisturrehs, winnam noteel leela stahde — kas lai pehr slihtu audumu?" Pehz kahda brihscha winsch wehl fazzija: "Wai brihnums, ka Zuhfu audums nau labb? Zums diwi stihwi pirksti, un newarrat mustawas sakert un Zuhfu weeta fehsh diwi seeweeshi un sellis stelles, darbs tadeht newarr buht labb!" Winsch peezehlees panehma sawu zepuri. "Stam, mans lungs gan negribb sawu rohku pawiffam no Zums atraut, bet tikdaudj

ka lihds schim, winsch ne kahdà wihse wais nemafahs. To mans lungs Zums leel fazzih, un wehle Zums Wiffseem labbus preezigus fwehtkus."

Kamehr winsch tà runnaja, stahweja wehweri tà nedshwi. Kad zilweku draugs bija aisgahjis, tad winni wiffi trihs tà no gruhtha sapna atmohdabs. Stamene flauzija affaras sawà preelshautà; Roberts staigaja pa istabu no weena galla us ohtru, winna luhpas trihzeja un azzis tam waigu raffinaja.

Pufsbeneas laiks klahk. Behrni attezzeja, un luhdja no mahtes ehst. Behrni ehda weeni paschi; zitti newarreja neweenu kummofu aiskahk.

Atkal basnizas pulksteni standinaja. Stams fanehmahs, un fazzija: "Nahk lihds pee Deewa kalposchanas; warrbuht, ka ismiffuschas firbis zaur to taps apmeerinatas." Winni aisgahja.

Pulksten trijës gribbeja wiffi wihreeschi krogga preelshà appatsch lohkeem sapulzetees, un waffarà lohlija arri seeweeshi ar behrneem winneem peebedrotees. Stams un Roberts reisè fazzija, ka tee schodeen sapulzè ne-eeshohk. Pamasam Roberts zittadi aptohmajahs. Winsch sinnaja, ka pufsb-allajs Steffans wiffur kehfidams bij stahstijis: schis Gewu ar melderi effohk redsejis aplampuschohs, un kad Roberts to sinnahk dabbujis, tad effohk plohsjees tà mescha swehrs. Winsch gribbeja katram fazzih, ka winsch Steffanu par melkulli fauzis, winsch wiffseem gribbeja fazzih, ka winsch Gewas pastahwigam prahtam warroht ustizzeht, kad arri winna ar tuhltosch melderu dehleem us Dresdeni brauktu.

Tadeht winsch sapulzè gahja. Wihri tur galwas saduhruschi weens ohtram par bestaunigo skrihweri un nesehehligo lohpmanni Freibergà kuhdseja. Kad Roberts pee teem atnahja, tad wiffi tam firsnigi rohku sneehja, gribbedami zaur to bes dauds wahrdeem parahdih, ka winni Steffana melleem netizzeht.

Tad weens fazzija: "Nahz pee schi galda, Robert, un stahsti mums, tà Stamam gahjis ar skrihweri."

Sellis pee galda apsehdahs; winnam prettim bij wehl weena weeta pee galda tulscha. Tad winsch stahstija, fo skrihweris runnajas, un ar kahdu zeetfirdibu winsch Stama stihwohs pirkstus peeminnejis.

"Ja," kaiminsch fazzija, "mehs nabbaga laudis tohpam plehsti un dihrati, lohpeem eet labbaki, tà mums. Deewa laime, ka Freibergis mums nau weenigais darba dewejs, zittadi mums wiffseem buhtu bohjà ja-eet!"

"Kas warr galwoht, ka muhsu Kemnizses un Zittawas darba deweji tàpat nedarrihs?" ohtrs kaiminsch fazzija. "Brabti, man jau wiffa ustizzeiba juddusi, es wiffmih-taki — —"

"Dersim! dersim! Skrust'tehw, leez ar dubbult allu galdu peeprout, ka tas brihsch!" Ta Steffans streipukodams fauja, un wehwerim, kas patlabban ar Robertu pee galda sehdedams runnaja, no pakkatas us kameesh klappedams. "Es mu jau Wehlenè bijis

un lustigi tur dsihwojis. Preeschu gastuschneeks Weh-
lenē — ah, tas irr wihrs, kas „Preeschu“ gastusch-
neeka schnapfi dserr, tas dsird engefus debbesis dsee-
dam! No-eesim scho waffar tur, frust'tehw, bet tag-
gad leez atnest dubbult allu, dsersim us labbu drau-
dsibu — ne, Tu man effi til mihtsch, ka katrā az-
zumirkli Temis deht nahmē eetu! — Ah, tē arri
mans mihtais Roberts, un ohtrā puffē wehl preesch
mannim ruhmes. Na, behrni, runnajeet tahlat, es
Tuhš netrauzeschu,“ winsch sehsdamees fazzija. Tad ar
abbahm rohtahm us galdu uskrehmees eefahka fnaust.

Bitti fawas wallodas tahlat treeza, nelo par ee-
reibuscho Steffanu ne behdadami. Us weenreis schis
galwu pazehlis, nejauki smeedamees fazzija: „Tā
labbi, Robert, tā waijaga! Gekkis tiklai pehz lihga-
winas sehrojahs, tad ta ar zitteem mihtinajahs!
Schinni apgabala wehl deesgan flaištu meitschu,
un tad Tew „Preeschu“ gastuschneeka Marija patihl,
tad es — gribbu — es — — dohd schurp ko dsert!“

Roberts tappa bahls tā kalkis, bet winsch ne-
kustejahs. Winna kaiminsch sauza: „Pastineek, nu
irr laiks prohjam eet. Tew wairs neweens nedohs
dsert — wai saprohti?!“

Pee ohtra galda schulzis pazehlees sauza pehr-
fona balsi: „Effat meerigi! kas neklausihš, gan re-
dsehs, tā ees!“

„Ah, man gribb aisleegt runnaht?“ Steffans
kledsa. „Manni gribb prohjam raidiht? Es par
spibti lihds rihtam schē palitschu! Sibert“ — tā
teefas sullaini sauza — „wai dohma, ka es to til
johlodams falku? Es sinnu, ka wiffi effat Roberta
draugi, un ka schis manni labpraht pee welna dsihu.
Winnam reebi, ka mihtodamu pahri esmu rattōs
redsejis — ai, tā tee aplampahs, smehtjahs, itt tā
balloschi winni duhdoyahs un muttojahs — —“

Schinni azzumirkli weena rohka tā walgs run-
natajam kalku sachsenaudsa, un sinags duhres fitteens
galwu trahpija. Ar swehrodamahm azzim un pee
wiffas meefas trihzedams Roberts stahweja; tā wehjsch
winsch ap galdu skrehjis un Steffanu grahbis, un
pirms zitti warreja scho aisturreht, bija jau pa
wehlu. Breesmigu lahsta-wahrdu fazzidams Roberts
winnu no benka israhwa. Steffans gahsahs gibb-
dams pee semmes; winna galwa kitta us spizzu
akmeni, affins pluhda no wahts, pa mutti un deggunu.
(Us preeschu wehl.)

Sohbugalla neddetas peedsihwojumi.

Swehtdeen 26. September 1871. Pagahjuschu nakti
„garra nakts.“ Schorihl pulstken 2ōs wehl dsird
dseedoht: „bidf bomm, zach, zach, zach, bidf, bomm,
bomm, bomm, bomm.“ Daudsās weetas lamehr no
waffarejas deenas lezz auna riffscheem, ka pluhkfnes
ween greeschahs. Kahrtibas usraugs kahds gahda
dubshigi ar polizejas palihgu, ka gohrischana (can-
can) neteel tur bruhketa, fur ta ne til zitta gobdu

bet arri ribbas warr fatrizzinaht, bet tomehr pascham
pehz jaleezina:

Bilwelam tā sakkim flahjahs,
Pekš negaid! laid til mahjās!
Ko daudi pfahpa, plerfsch un teepees?
Dai Bog noggi, prohjam stepees,
Anstand, Ordnung tē ne melle,
Scheigu, dohtu, furbu pekš!

Pirmdeen 27. September. Laiks pastahw flaidris
un itt filts. Schminka paleel dahrgaka tadeht, ka
ta beesaka ja-usfimehre.

Ohtdeen 28. September. Peezi fmurguki aisleene
huhtes, panemm us parrada 3 ziggarus leelidamees:
„Schodeen dsihwojim tā galanti laudis! Was kosten
ganz Rihgā?“ Pretti nahkdamee til fakka kluffam:
„Tahdeem kungeem greehsim zellu!“

Treschdeen 29. September. Schagabba Mikkētōs
wairaf tā weens Schihds pajuddis; fur tee palit-
kuschi, dabbu polizeja sinnaht — tuppeles ne weens
naw pamettis.

Zettortdeen 30. September. Kahds aumeisters,
kas behrnus negantibas deht wiffu nakti pagrabbā
eeflohga, fur schurkas mahjo, faslimst jo stipraki.

Peehtdeen 1. Oktober. Labbu dalku parradus sa-
frahjis teātera direktors tupp buhriti labbi augstā
weeta un nostattahs us garram eedameem, dohma-
dams: Deesgan Tuhš us manni effat flattijuschees,
taggad flattischohs us Tums.

Sestdeen 2. Oktober. Laudis arween speeschahs
barreem us Rihgu, no galkas sapnodami, bet ne malku
preeschā ne-useedami. — r.

Sweeklu stahstinsch.

Rā warr feschdesmit gaddu wezzam gekkam ne-
mannoht pateikt lawehl behrns effoht?

Dasalka tā: Pateest draugs, Tuhš prohteet sawu
wezzumu flehpt, dohmaju, ka peezedesmit gaddu jau-
naks effect.

Isfluddinoschanas.

Kristigas mahzibas preeschraftsus warr dabnuht bes nau-
das pirkt pee
Laidara Jehtscha,
netahk no Schimbukeem.

Fraktas, kas uttu tirgū no ugguna isglahbuschahs, pee-
dahwa preesch nahkoshahm ballehm, laut gan tahs drufku
apswilluschas
Rebbe Jomteff un draudsene,
Chaitte Beite Pizzellulline.

Kas us parradu gribb tehreht, apfohlu mihtigu prezzi
un apdeeneschanu. A. Wohling.

Turpat arri daschadas paletōs warr apdrohschinaht.

Augstu laimi

wehlejam wiffeem kalna un leijs tihtareem, kas pee
Latweeschu attihstischanas un apgaismoschanas ne-apnikkuschl
strahda, tā ka jau ir mehš Malleneeschi bes petroleuma
scho leelu gaischumu faredseht warram.

Kahdi Malleneeschi.

Atbildedams redaktehrs A. Veitan.

No Zensures atwehlehts.

Rihgā, 30. September 1871.